



KringloopZINE

Meer halen uit de biologische kringloop

Driemaandelijks tijdschrift voor de actieve kringloopkracht: nr 45 • april - mei - juni 2024

Beste,

In deze editie zetten we een aantal projecten in de kijker waarin composteren centraal staat. De buurtmoestuinen in Leuven, een wijkcompostering in Lokeren, het bezoekerscentrum in Londerzeel en ver buiten onze grenzen de projecten die aan bod komen in het Europees Core project. Houd ook de campagne 'Voedsel is goud' in de gaten en ga inspiratie opdoen bij Open Tuinen.

Alvast heel veel tuin-, kringloop- en leesplezier gewenst!

*Kristof Van Stichelen
Elfriede Anthonissen
Team Thuiskringlopen*



In dit nummer:

Kringlopen internationaal	2
Interreg CORE	2
Themavergadering	2
Studiebezoeken	5

Actief Creatief

Buurtmoestuinen in Leuven	9
---------------------------------	---

Melk, kaas of ei... allemaal op en iedereen blij!

De intercommunales bundelen de krachten!	10
Recepten	11

Kringloopweekend 2024	12
------------------------------------	----

Kringlopen internationaal

INTERREG – CORE

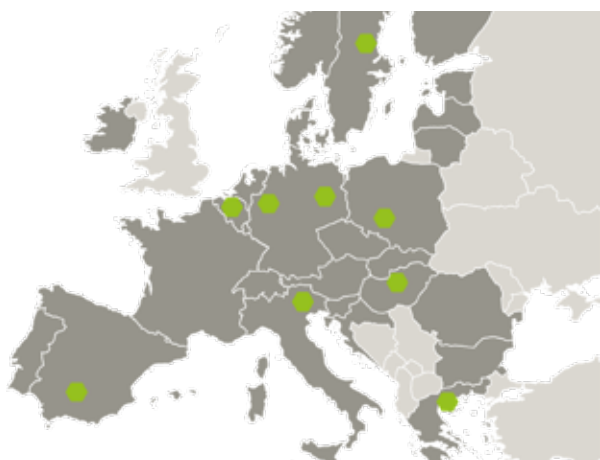
Inleiding

Het verwerken van organisch afval in erg landelijke gebieden met een lage bevolkingsdichtheid heeft een impact op het milieu en op de economie. Inzameling kost in zulke regio's immers heel wat geld (want het afval moet over grote afstanden getransporteerd worden) en ook de behandeling ervan (én het eindproduct nadien weer op de markt brengen) kost behoorlijk wat centjes. Het voorkomen van organische resten en het verbeteren van de manieren om uiteindelijk een degelijke, bruikbare compost te verkrijgen, zijn hier erg belangrijk.

Het Europese project CORE (COMposting in Rural Environments) wil bijdragen aan het vergroten van de composteerkennis en aan het verminderen van (het aanbod aan) organische afval in – heel diverse – landelijke regio's verspreid over Europa.

Dit Europese CORE-project brengt regionale overheden (en hun partners) samen, die zich in hun regio's bezig houden met het beheer van dat organisch afval. Het gaat om 8 regio's – netjes verspreid over heel Europa – die met elkaar hun ervaringen uitwisselen op vlak van compostering. Vlaco vzw is één van die 8 partners – de minst landelijke – naast veel landelijker regio's als Castilla la Mancha (Spanje), Brandenburg (Duitsland), Świętokrzyskie (Polen), Centraal Transdanubië (Hongarije), Söderhamn (Zweden), West-Macedonië (Griekenland) en Zuid-Tirol (Italië). Het hele project loopt van maart 2023 tot februari 2027. Regelmatig berichten we in KringloopZiNe over de stand van zaken van dit project, en vooral dan over de studiebezoeken ('Study Visits') en themavergaderingen ('Thematic Seminars') die we ieder semester organiseren.

We deden al een Study Visit in Ciudad Real (Spanje) en in Zuid-Tirol (Italië) (zie KringloopZiNe n° 41 en n°44). Voor de derde Study Visit was het de beurt aan Vlaanderen. Het internationale gezelschap bestond uit bijna 50 personen waarvan één derde geïnteresseerden uit Vlaanderen. We bieden jullie hieronder graag een relaas van wat er allemaal te beleven was tijdens deze Vlaamse driedaagse, die we voor het gemak tot 'The Flanders Visit' doopten. We toonden de internationale bezoekers en onze stakeholders vooral wat in Vlaanderen met het bioafval wordt gedaan. Zowel de kleine als de grote kringloop kwamen aan bod. Deze driedaagse bijeenkomst vond plaats in Mechelen en heel wat locaties ten westen en noordwesten van Mechelen.



Interreg
Europe



Co-funded by
the European Union

CORE

THEMAVERGADERING (‘THEMATIC SEMINAR’)

Tijdens de eerste voormiddag van dit studiebezoek aan Vlaanderen, we schrijven **14 mei 2024**, worden zgn. Good Practices uitgewisseld. Dat is ‘ambtenarees’ voor de ervaringen en praktijken die elk van de partners in zijn eigen regio toepast en waarvan die partner vindt dat ze een meerwaarde kunnen zijn voor (één van) de andere regio's. De Good Practices omvatten deze keer vooral voorbeelden van ‘Hoe mensen en verenigingen aanzetten tot composteren in landelijke regio's?’ en ‘Hoe vrijwilligers opleiden om tot die communicatie te komen?’. Er werden een aantal interessante onderwerpen belicht die wel zinvol kunnen zijn voor jouw regio of voor jouw vrijwilligerswerking, vermoeden we. We lichten ze hieronder graag toe. Wil je meer info? Mail maar naar thuiskringlopen@vlaco.be.



Om- en bijscholing van compostmeesters en kringloopkrachten tot zgn. kringloopkracht aan huis (Vlaanderen, België)

Afvalintercommunale IDM en Vlaco vertelden samen het verhaal van deze heroriëntering van compostmeesters en kringloopkrachten, waarover we het ook al hadden in de voorgaande KringloopZiNes. In de loop der jaren hebben de door Vlaco opgeleide vrijwilligers een steeds breder pallet aan kringlooptechnieken leren kennen en vertellen ze daar ook met plezier over op evenementen allerlei. Vraag aan een Vlaamse compostmeester of kringloopkracht iets over voedselverlies beperken of over klimaatrobuust tuinieren? Veel kans dat de vrijwilliger jou daar ook vanalles kan over vertellen. Kortom: compostmeesters en kringloopkrachten zijn vaak vaten vol kennis. Tegenwoordig heeft de tuineigenaar nood aan uitgebreid 1-op-1 – zeg maar ‘persoonlijk’ – advies over tuinieren en tuinontwerp (zie maar bv. de tuincoaches in Brugge of de tuinrangers die werden opgeleid door Inverde) en is er nood aan info over tuinaanpassingen aan de veranderende klimaatomstandigheden.

Kringlopen internationaal



Daarom besloot Vlaco in samenwerking met de Vlaamse afvalintercommunes om een nieuwe praktische opleiding 'Kringloopkracht aan huis' aan te bieden. Deze aanpak slaat tot nu toe mooi aan, al zeggen we het zelf. Momenteel zijn er 35 Kringloopkrachten aan huis opgeleid in 4 afvalintercommunes en is er tijd en geld beschikbaar gemaakt om deze 35 opgeleiden in te zetten in ± 500 tuinadviesmomenten in 2024! Vier andere afvalintercommunes zijn alvast geïnteresseerd om binnenkort ook met deze opleiding te starten. Heb je zelf ook interesse, beste lezer, laat het ons zeker weten (thuiskringlopen@vlaco.be)!

Wormencompostering (Castilla la Mancha, Spanje)

In Castilla la Mancha is men een paar jaar geleden volop beginnen inzetten op het gebruik van wormenbakken. Het belangrijkste doel van deze vorm van thuiscomposteren in kleine of middelgrote, zelf gemaakte bakken – meestal in elkaar schuivende emmers met gaatjes in, in enkele gevallen ook gemeenschappelijke wormenbakken – is om mensen die erg klein behuist zijn, in een appartement wonen of geen tuin hebben zelf de kans te geven hun keukenafval te verwerken. Maar ook stadstuinen, kmo's, ziekenhuizen, scholen en/of verenigingen wil men zeker niet uitsluiten voor deze gedurfde aanpak. RSUSA – de afvalintercommune van Castilla la Mancha – maakte daarvoor verschillende educatieve en 'do-it-yourself'-video's. Met deze video's toont men o.a. hoe je een wormenbak eenvoudig zelf maakt, waar je aan wormen geraakt, hoe groot de wormenpopulatie moet zijn om te kunnen beginnen... Deze wormencompostering-aanpak dient ook als milieu-educatiemiddel in scholen en verenigingen om vooral de betrokkenheid van burgers te vergroten, om hen te leren over de biologische kringloop van het afval, om te vertellen hoe je compost kan gebruiken en – gewoon – om verwondering teweeg te brengen. Hoe en of wordt verder ingezet op deze wormenbakken-aanpak zal binnenkort worden bepaald, na een grondige evaluatie.

Composteren in zgn. thuiscomposteerbakken (Świętokrzyskie, Polen)

In de landbouwregio Świętokrzyskie wordt het biologisch afbreekbaar, huishoudelijk afval in landelijke gebieden meestal door de bewoners zelf beheerd en verwerkt. Elke inwoner 'composteert' (per jaar) naar schatting 130 kg van dit bioafval thuis. De kwaliteit van deze 'compost' is echter niet altijd even goed. Anderzijds wordt er nog steeds erg veel organisch afval met het restafval mee gegeven en naar stortplaatsen vervoerd (verbrandingsovens zijn nog een uitzondering in deze regio). Om het milieubewustzijn van de bewoners te vergroten en tegelijk de kwaliteit van het restafval en de thuis geproduceerde compost te verbeteren, investeerde het zgn. Marshal Office – zeg maar, de regionale OVAM – in verschillende campagnes. Het ging hierbij o.a. om (educatieve) lezingen, afvalevents, diverse soorten workshops, een massa persberichten en enige subsidies waar dat financieel haalbaar was. Onze CORE-partner getuigde dat het aantal thuiscomposteerders momenteel mooi toeneemt, net als de kwaliteit van de thuis geproduceerde compost. Maar in Polen beseft men dat het een non-stop communicatieverhaal zal blijven om plattelandsbewoners te informeren en te stimuleren om op de juiste manier te composteren en zo geuroverlast en ongedierte te voorkomen. Er over blijven vertellen is dus de boodschap ...

De 'Biotonne'-actie: een info-campagne over betere sortering van gft-afval (Brandenburg, Duitsland)



Brandenburg wil de onzuiverheden aanpakken die het composteringsproces bemoeilijken. Met andere woorden: men wil dat de burger minder troep in zijn gft-bak stopt. Om de kwaliteit en de hoeveelheid gescheiden ingezameld organisch afval te verbeteren, besloot de gemeenteraad van de stad 'Brandenburg an der Havel' – dat ligt net ten westen van Berlijn – om er de "Biotonne"-actie in de praktijk om te zetten. Die "Biotonne"-actie is een landelijk initiatief (dus, van de Bondsrepubliek Duitsland zelf) waarvoor de afgelopen jaren allerlei communicatiemateriaal en spelformats ontwikkeld werden. En het is dat materiaal dat nu specifiek in Brandenburg werd ingezet. De "Biotonne"-actie omvat o.a. een infopakket om inwoners via sociale media en via de pers op de hoogte te brengen van de afvalproblematiek en om hen tegelijk uit te dagen met allerlei online spelletjes en quizjes – 'gamification' heet zo iets – om gedurende 28 dagen het gft beter te scheiden van andere afvalfracties. Wat Brandenburg uit deze actie ondertussen heeft geleerd? Dat het bewustzijn voortdurend moet worden vergroot, en dat het zeker niet kan stoppen bij een eenmalige communicatie. Zo voegt Brandenburg de daad bij het woord en is het ondertussen bezig om dit jaar nog een andere, nog langere 'uitdaging' te lanceren en breder te communiceren dan enkel via pers en sociale media, maar ook via afvalverwerkers, events, TV- en radiocampagnes. We zijn benieuwd ...

Kringlopen internationaal

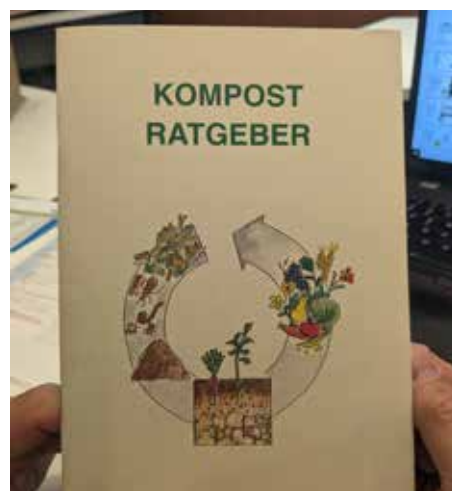


Organisatie van een Compostfestival (Centraal Transdanubië, Hongarije)

Het Compostfestival werd in 2011 opgestart door de regionale Humusvereniging ('Humusz'). Sindsdien wordt het event elk najaar georganiseerd; met wisselend succes. Het doel van dit event is om compostering te promoten en de mensen aan te moedigen om hun (organisch) afval te verminderen, te composteren en zo duurzaam mogelijk te leven. Net vóór de festivalperiode wordt er telkens een oproep gedaan tot het indienen van allerlei ideeën en voorstellen en worden verenigingen en organisaties (zoals vzw's, kinderdagverblijven, kleuter- en lagere scholen ...) aangemoedigd om – voor een bepaalde periode – compostgerelateerde acties te doen en daarover te rapporteren en te communiceren. Voorbeelden van zulke activiteiten zijn bv. thuis- of schoolcomposteren, een spel rond goede inzameling van organisch afval, organiseren van familiedagen over het afvalonderwerp, bewustmaken en opleiden van kinderen, compostgebruik toelichten op bijeenkomsten ... Het festival heeft tot nu toe niet alleen geholpen bij het vergroten van het milieubewustzijn en het opbouwen van praktische kennis, maar ook bij het opbouwen van een 'community' (er zijn effectief kleine verenigingen ontstaan in de schoot van dit festival, die tegelijk zorgen voor enige sociale cohesie – iets waar vooral in steden in Hongarije erg veel behoefte lijkt te zijn). Er zijn echter ook nogal wat uitdagingen, zoals het gebrek aan organisatorische steun van lokale overheden en een gebrek aan échte deskundigen.

Diverse promotiecampagnes voor compost (Zuid-Tirol, Italië)

In de omgeving van Bolzano (Zuid-Tirol) wordt al meer dan dertig jaar gft-afval en groenafval verwerkt tot compost. 'In den beginne' probeerde Bolzano thuiscompostering (in de vele uitloophoekjes van dit erg bergachtig gebied) te promoten, maar dat sloeg niet zo goed aan. Men gaf al snel de voorkeur aan gescheiden inzameling en professionele compostering van gft-afval. Een tiental jaar later richtten de afvalbeheerders van Zuid-Tirol zich op bewustmaking en op het uitleggen van hoe belangrijk het is om te composteren. Dit gebeurde door middel van (informatieve) events op diverse professionele composteerinstallaties in de regio. Die events waren niet altijd even succesvol. In een nog latere fase – weer meer dan 10 jaar verder en onder het motto 'Als Mohammed niet naar de berg komt, komt de berg wel naar Mohammed' – koos men voor écht lokale acties, met de nadruk op een nog betere scheiding en inzameling van keukenafval én dus een beter eindproduct. Hiertoe werd onder andere een gratis papieren (!) zak (met informatie-opdruk en nu ook met 'CORE'-logo) voor de (wekelijkse) inzameling van gft-afval ontwikkeld (incl. een korte motiverende video met uitleg over het verwerkingsproces van dat bioafval). De afvalverwerkers uit de regio merken ondertussen – op basis van enkele steekproeven – dat compost(gebruik) steeds meer bijval krijgt en tegelijkertijd dat het nodig blijft om over compost voortdurend te informeren en duidelijk te maken dat het een geweldig kwaliteitsproduct is. Volhouden is de boodschap ...



Gerichte bewustmakingscampagne over vermindering van voedselafval (Söderhamn, Zweden)

Het doel van deze campagne in Söderhamn – een gemeente zo groot als Vlaams-Brabant, maar met nog geen 25.000 inwoners – bestond er in de sortering van voedselafval te verbeteren en een nog groter deel van de gemeente van selectieve voedselafval-inzameling te voorzien. Ongeveer een kwart van het restafval van de gemeente bestond immers uit voedselafval. Söderhamn investeerde daarvoor in een gerichte informatiecampagne. In die campagne kregen twee gemeentelijke milieuvorlichters een centrale rol. Zij hadden de opdracht om alle gemeentelijke diensten en medewerkers te informeren over het correct scheiden van afval. De gemeente inventariseerde tegelijk ook waar er bakken voor het sorteren van voedselafval ontbraken en waar die toch nut zouden kunnen hebben. Een nieuwe steekproefanalyse die dit jaar nog zal worden uitgevoerd zal het succes van heel de bewustmakingscampagne bepalen. In de bijbehorende steekproef zal men ook checken hoe duurzaam de gedragsverandering nu eigenlijk is geweest en waar er in de communicatie nog bijzondere nadruk moet worden gelegd.

Kringlopen internationaal



Nieuwe valorisatiescenario's voor gebruikt koffiedik (West-Macedonië, Griekenland)

Dit West-Macedonische initiatief zag het levenslicht als maatregel om het kennelijk grote, regionale probleem van gebruikt koffiedik aan te pakken. Vooral in de horeca zouden die hoeveelheden in West-Macedonië gigantisch groot zijn. Meer specifiek wil CluBe – de West-Macedonische partner in dit CORE-project – voorkomen dat dit organisch afval zomaar wordt gestort. Daarom onderzochten ze het potentieel voor het creëren van nieuwe producten of toepassingen op basis van deze koffieprut. Dit initiatief startte met het betrekken van allerlei mogelijke belanghebbenden uit de horeca-sector. Diverse bijeenkomsten en gezamenlijke discussies werden daarvoor ingepland. Deze overlegmomenten hielpen om iedereen diets te maken dat er toch wel een koffieafvalprobleem is en dat het een goed idee zou zijn om deel te nemen aan een inzamelingsprogramma dat daarvoor zou worden opgericht. Voor het inzamelen van de koffieprut zal men speciale elektrische voertuigjes inzetten (om de ecologische en klimaatvoetafdruk tot een minimum te beperken en zo aan iedereen extra duidelijk te maken dat het hier om een duurzame actie gaat). De fase waarin men zich nu bevindt is het uitzoeken hoe hier een verdienmodel van kan worden gemaakt. Op (korte) termijn is het valoriseren van de inzameling belangrijk, wat zoveel betekent als 1) er compost van maken, 2) er eventueel een andere zinvolle grondstof van maken en 3) checken of er chemische derivaten (m.n. polyfenolen) kunnen uit gehaald worden. Wordt vervolgd.



STUDIEBEZOEKEN ('STUDY VISITS')

Tijdens de 3 dagen van 'The Flanders Visit' werd niet alleen vergaderd, maar werden ook verschillende bezoeken gebracht aan in totaal 7 locaties (op 14, 15 en 16 mei 2024), die allemaal iets te maken hebben met de kringloop van bioafval en die inspiratie zouden kunnen bieden voor de andere – de niet-Vlaamse – partners in het project. De locaties waar we langs gingen? Die vind je hieronder. De vele fotootjes spreken hopelijk ook voor zich.

Groencompostering 'Compostwerf Sint-Niklaas':

Deze gemeentelijke composteersite in Sint-Niklaas composteert ongeveer 7.000 ton groenafval per jaar. Dit afval is afkomstig van privétuinen en van openbaar domein. De Compostwerf heeft de laatste jaren erg hard zijn best gedaan om het aantal verwerkte tonnen groenafval én tegelijk de kwaliteit, de prijs en de betrouwbaarheid van zijn compost gestaag te verbeteren. Een vrij groot deel van de hier geproduceerde compost wordt trouwens aangekocht door een potgrondproducent.

Kringlopen internationaal



Compost wordt in de trommelzeef gebracht.



De transportband vervoert de gezeefde compost op een hoop.



De niet gezeefde fractie komt via de andere transportband op een nieuwe hoop terecht.



Wijkcompostering 't Compostjen, Lokeren':

Deze wijkcompostering in Lokeren biedt omwonenden de mogelijkheid om tegen een zeer kleine vergoeding hun gft- en tuinafval – op vooraf bepaalde uren en alles netjes gecontroleerd door een aantal kringloopkrachten – binnen te brengen op een omheind terrein, waar vervolgens in een heleboel compostbakken een gecontroleerde compostering wordt gerealiseerd. In een tijdspanne van ongeveer 7 tot 9 maanden is de compost rijp en wordt deze uitgedeeld aan de afvalbrengers die er nood aan hebben. Dit mooie initiatief heeft ondertussen een gedwongen verhuis en de Covid-periode netjes overleefd en blijft nieuwe huishoudens (momenteel ± 80) aantrekken. Ook vanwege de educatieve functie (er lopen ook kippen, er zijn vlechtwerkjes en insectenhôtels aanwezig...) en sociale functie (stimuleren van de cohesie in de wijk) is dit een boeiend project.

Zelfs de larve van de Neushoornkever liet zich zien.

Groencompostering 'DJ Compost, Lochristi':

Bij dit bezoek aan deze relatief kleinschalige, maar zeer professioneel gerunde groencompostering in Lochristi vertelden we de CORE-partners hoe wij hier in Vlaanderen omgaan met de kwaliteitscontrolemechanismen, hoe er stalen worden genomen van de compost, wat certificering en labeling inhoudt, welke eindproducten we hier in Vlaanderen hebben... Aan de hand van de vele vragen die hier werden gesteld, is het duidelijk dat Vlaanderen een echte voortrekkersrol heeft en dat de kwaliteitsopvolging bij de andere partners nog niet op het Vlaams niveau zit.



Kringlopen internationaal



Vlaco's 'Red-de-restjestruck, Dendermonde':

De CORE-delegatie werd net voor de middag ontvangen met een aperitief en heerlijke hapjes en een volledige maaltijd uit Vlaco's restjeskookboek. Een originele manier om de CORE-partners duidelijk te maken dat er aan de bron, voor de restjes keukenafval worden, ook nog heel wat dingen mogelijk zijn om de hoeveelheden afval terug te dringen. Maak gewoon iets lekkers met je keukenoverschotjes! De lunch werd geserveerd vanuit onze Red-de-restjestruck en zo toonden we de creatieve manieren om te koken met (vermeden) keukenrestjes en hoe we de mensen aanspreken om iets te leren over koken met restjes!



Voorvergisting en compostering 'DDS-Verko, Dendermonde':

Na een algemene presentatie over de geschiedenis en de huidige activiteiten, grondstoffen, processen en eindproducten (compost, elektriciteit, warmte, biomethaan en bio-CNG) leidde Verko alle bezoekers rond in de installatie, waar de verschillende stappen van voorvergisting, compostering en opwerking van biogas werden getoond. Een echte eye-opener voor heel wat deelnemers. Het was bijzonder interessant te horen en te zien hoe het gft als een grondstof wordt behandeld. Tijdens de eerste stap (de vergisting) wordt biogas geproduceerd, dat enerzijds in elektriciteit wordt omgezet en anderzijds wordt gezuiverd tot brandstof voor de vrachtwagens. Op die manier is het gft een belangrijke bron van hernieuwbare energie. In een volgende stap wordt het digestaat, dat uit de vergister komt, in composteertunnels gemengd met groenafval om er compost van te maken. Wat een boeiend proces!



Onderzoekscentrum 'ILVO (Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek), Merelbeke:

Het ILVO heeft al vele jaren ervaring met boerderijcompostering van landbouwresidu's. Twee onderzoekers van het ILVO gaven een duidelijk beeld van het boerderijcomposteringsproces en van de (langetermijn)effecten van composttoepassing op de bodemgezondheid en de oogsten.



Kringlopen internationaal

Demolocatie 'Comité Jean Pain, Londerzeel':

En last but not least trotseerde de CORE-delegatie fikse regenbuien om een bezoek te brengen aan de (vernieuwde) demosite van Comité Jean Pain (CJP) – een locatie waar zowat iedere compostmeester en kringloopkracht ooit wel eens is gepasseerd. Het CJP, dat meer dan 45 jaar geleden werd opgericht om de "Methode Jean Pain" te verspreiden, stond – en dat mag je gerust letterlijk nemen – aan de basis van de groencomposteringen in Vlaanderen én ver daarbuiten. In de loop der jaren werd het bezoekerscentrum van het CJP ook een plaats waar (samen)tuiniers elkaar ontmoeten, waar tuinproeven worden gedaan (met bv. mulch, nieuwe composteerreceptiënten, grasmengsels ...) en waar alle kringlooptechnieken waar we in Vlaanderen over communiceren op één of andere manier zijn terug te vinden. Via rondleidingen aan nationale en internationale geïnteresseerden – zoals nu deze CORE-partners – wordt de boodschap uitgedragen.



AFRONDING

De driedaagse werd afgesloten met 'een blik vooruit'. Er werd dieper ingegaan op de volgende meeting bij de Duitse partners in en om Brandenburg. Naast het uitwisselen van nieuwe goede praktijken en een bezoek aan een vergistingsinstallatie in de gemeente Trappenfelde zal deze meeting vooral ingaan op 'Goed gebruik en verschillende toepassingen van compost en producten op basis van digestaat'. Ook daarrond kan Vlaco getuigen van jarenlange ervaring. We zijn ook zeer benieuwd wat we van de partners kunnen leren. Meer hierover in onze KringloopZiNe n°47 (okt-nov-dec 2024)

BUURTMOESTUINEN IN LEUVEN

Leuven heeft nog een actieve vrijwilligerswerking. Compostmeesters en kringloopkrachten zetten zich in bij verschillende projecten. In deze editie stellen we het project Buurtmoestuinen van Leuven voor.

‘Buurtmoestuinen Leuven’ is een samenwerkingsverband tussen de stadsdiensten: groenbeheer, duurzaamheid en gebiedsgerichte werking.

De bundeling van de verschillende invalshoeken van de betrokken diensten maakt van ‘Buurtmoestuinen Leuven’ een ecologisch duurzaam project dat een meerwaarde biedt voor het samenleven in de stad. Het projectkader biedt enerzijds voor inwoners van Leuven een eenvoudige en efficiënte manier om een aanvraag te doen voor een buurtmoestuin en anderzijds biedt het voor stadsdiensten een duidelijk regulerend kader waarbinnen de buurtmoestuinen kunnen plaatsvinden.

Het project beantwoordt de toenemende vraag van burgers om gezamenlijk te kunnen tuinieren in de stad, maar het draagt ook bij tot een bewustwording omtrent duurzaam omgaan met voedsel en het versterkt de leefbaarheid in de buurt. Hoewel alle tuinen verschillend zullen zijn, naargelang de situatie en tuiniers, vertrekken ze allen vanuit dezelfde basisbeginselen, zijnde ontmoeting en ecologie.

De buurtmoestuinprojecten steunen op een aantal goedkeuringscriteria waaronder geen bestrijdingsmiddelen, geen kunstmeststoffen en recupereren en hergebruiken van het bioafval (composteren).



Sociale buurtmoestuinen

Een buurtmoestuin draagt als ontmoetingsplek bij aan de leefbaarheid en onderlinge betrokkenheid van de hele buurt. Een moestuin vormt een relatief neutrale plek waar buurtbewoners mekaar kunnen ontmoeten, met mekaar in dialoog gaan en trachten samen te werken.

De ontmoeting van al deze buurtbewoners draagt in de eerste plaats bij tot de sociale cohesie en algemene leefbaarheid in de buurt. De grotere verbondenheid tussen buurtbewoners heeft naast deze collectieve aspecten ook een positieve impact op het individuele welzijn van de buurtbewoners. Een breder en meer divers sociaal netwerk heeft immers een positieve invloed op verschillende levensdomeinen.

De samenwerkingsverbanden die tot stand komen met de buurtmoestuinen omvatten buurtbewoners onderling, maar ook buurtbewoners en stadsdiensten. Binnen deze verbanden stimuleren en trainen de betrokkenen een aantal democratische vaardigheden zoals luisteren, overleggen en openstaan voor de ander. Deze vaardigheden zijn niet alleen belangrijk in het dagdagelijks leven maar stimuleren ook een bredere participatie die het buurtniveau kan overschrijden en burgers en bestuur, op verschillende niveaus, dichter bij elkaar kan brengen.

Stedelijke inbreng

De initiatiefnemers van een buurtmoestuinproject krijgen de toestemming om een specifiek deel van de openbare ruimte te bewerken tot buurtmoestuin. Verder worden zij hierin, indien zij dit wensen, ondersteund door de betrokken stedelijke diensten, zijnde groenbeheer, duurzaamheid en gebiedsgerichte werking.

De ondersteuning vanuit groenbeheer kan bijvoorbeeld zijn dat de toegewezen plek plantklaar wordt gemaakt of dat de toegewezen ruimte wordt afgebakend door middel van een haag of een draad.

De ondersteuning vanuit duurzaamheid kan bestaan in het opzetten van een compostering, door een hiertoe opgeleide compostmeester of kringloopkracht, dit wordt zelfs aangeraden bij de opstart van het project. Bovendien worden compostbakken en -vaten gratis ter beschikking gesteld voor het buurtproject en kan er samen gekeken worden hoe de plek ook interessant kan worden gemaakt voor fauna en flora (bijenhotel, egelhoekje ...).

Ecologische buurtmoestuinen

Gemeenschapstuinen dragen bij tot een transitie naar een duurzamere levensstijl bij hun gebruikers. Ze lenen zich bijvoorbeeld uitstekend om verantwoord te leren omgaan met organisch afval, voedsel en grondstoffen. De tuiniers (en hun gezin) eten niet alleen eigen gekweekte groenten, maar worden zich ook meer bewust van de seizoenen, lokale voedselproductie en zelfvoorziening.

Voor de kinderen is het een openluchtklas, waar ze vaardigheden kunnen aanleren, zoals verantwoordelijkheidsgevoel, communicatie en het leren kennen van soorten groenten (kennen = eten). De tuiniers dragen bij tot de instandhouding en opwaardering van oude, vergeten groenten en fruitrassen die vaak economisch niet relevant zijn in de reguliere land- en tuinbouw. Bovendien leren ze vaak groenten kennen uit andere culturen, vooral indien het tuinieren gebeurt in een multiculturele omgeving.

De buurtmoestuin biedt aan de gebruikers de gelegenheid om gft-afval te composteren, weliswaar onder toezicht.

In de ecologische moestuin worden bestrijdingsmiddelen en kunstmeststoffen niet toegelaten. Dit wordt opgenomen in het tuinreglement. Indien mogelijk, wordt regenwater opgevangen van de daken van de bestaande gebouwen en gebruikt voor besproeiing van de tuin. Zo kunnen mensen leren dat water kostbaar is en dat je daar zuinig moet mee omgaan.



MELK, KAAS OF EI...



DE INTERCOMMUNALES BUNDELEN DE KRACHTEN!

Voedselverlies komt voor in de volledige voedingsketen: van boer tot bord oftewel van op het land tot bij de consument. De afgelopen jaren is er in Vlaanderen al heel wat vooruitgang geboekt. Zowel door landbouwers, industrie, supermarkten als burgers zijn er al heel wat inspanningen geleverd. De hele keten streeft ernaar om eind 2025 30% van de voedselverliezen te voorkomen. En die strijd kunnen we alleen maar winnen door samen te werken.

24 intercommunales bundelen nu de krachten en pakken groots uit met een campagne rond voedselverlies in de aanloop naar de Olympische Spelen.

Hou de reclame op de regionale zenders in de gaten, volg de sociale media van de intercommunales of surf naar de website www.voedselisgoud.be en zie wat er in jouw buurt aan acties plaatsvindt.

Vlaco biedt verschillende sessies aan om thuis minder voedsel te verspillen. Ook het succesvolle Vlaco-stellingspel met dartpijlen bieden we te koop aan.

Wil je zelf mee je schouders zetten onder activiteiten, laat het dan weten aan je intercommunale of via thuiskringlopen@vlaco.be.

Vlaco geeft drie kleine tipboekjes uit die je bij de deelnemende intercommunales zal aantreffen.





KRUIDENSPREAD

Ben je geen grote melkdrinker en heb je melk over? Maak er eens een kruidig broodbeleg van.

INGREDIËNTEN

- 50 g amandelpoeder
- 250 ml melk
- 2 eetlepels citroensap
- 1 a 2 eetlepels maizena
- snufje tot 1/2 koffielepel zout
- 1 teentje knoflook (geperst) of een klein, fijngesnipperd uitje
- 1/2 eetlepel verse peterselie
- 1/2 koffielepel gedroogde of verse dille
- 1/2 koffielepel gedroogde of verse rozemarijn
- 1/2 koffielepel gedroogde of verse tijm

BEREIDING

- Meng het amandelpoeder met de helft van de melk.
- Roer tot een gladde massa.
- Voeg de rest van de melk, het citroensap, de maizena en het zout toe.
- Doe het mengsel in een kookpan en zet op een laag vuurtje.
- Blijf roeren tot het dikker begint te worden.
- Zet de pan van het vuur en laat afkoelen.
- Roer alles nog eens met een vork om en zet het mengsel enkele uren in de koelkast.
- Na enkele uren is het mengsel smeug geworden en kun je de kruiden toevoegen.
- Smeer op je boterham of werk feestelijk af op een toastje.

TIP EN VARIATIE

- Wie het pittiger of kleuriger wil, kan gerust extra peper en paprikapoeder toevoegen.
- Wil je het graag romiger? Voeg dan een restje melk-, soja- of kokosroom toe.

'Met verse kruiden in tuin of keuken of op de vensterbank kun je een heel jaar lang dit smaakvolle gerecht op tafel toveren.'



FUZE SMOOTHIE

Met fruit en groenten kun je alle kanten op. Mix- en tot smoothies bij voorbeeld? In combinatie met melk- of yoghurtoverschotjes is er heel veel mogelijk.

INGREDIËNTEN EN BEREIDING

- **Kwark-appel-kaneelpoeder-banaan-chocoladesmoothie:** mix een geschilde appel, een snufje kaneel, 100 gram platte-kaas (kwark), een banaan en 50 gram zwarte chocolade – en klaar is Kees. Deze smoothie kan ook met een overschotje room, melk, yoghurt of roomijs gemaakt worden.
- **Blauwebessensmoothie:** mix een handje blauwe bessen, een handje aardbeien, een glas amandeldrink en een koffielepel kaneel samen met een lepeltje honing.
- **Kiwi-druivensmoothie:** doe drie kiwi's, 300 gram witte druiven, een citroen, 100 milliliter yoghurt en 2 eetlepels honing in de blender en mix tot een frisse brij.
- **Avocadosmoothie:** schil en ontpit twee rijpe avocado's en mix ze met 250 milliliter melk, 150 milliliter yoghurt, een zakje vanillesuiker, (het sap en de zeste van) een limoen en enkele muntblaadjes.
- **Munt-kiwi-aardbei-appelsapsmoothie:** mix drie gele of groene kiwi's, een handvol muntblaadjes en een bakje aardbeien met een klein glas appelsap. Of vervang het glaasje appelsap door haver-, amandel- of koemelk.

TIP EN VARIATIE

Ook op de voorbeelden hier kan nog heel wat gevarieerd worden. Elke soort zoet fruit en elk pittig kruid kan in de praktijk gebruikt worden om deze zonnige fuze smoothies te maken.



Kringloopweekend 2024

ONTMOET DE KRINGLOOPDESKUNDIGEN TIJDENS OPEN TUINEN

Dit jaar zetten we het thema water en de link met kringlooptuinieren in de kijker. Niet zo'n evident thema om als kringloopkracht mee uit te pakken, merkten we bij Vlaco. We kregen weinig respons op de vraag om acties rond water in de tuin in juni aan ons door te geven.

Wil je je kennis over water en kringlooptuinieren graag nog versterken? Dan kan je op zaterdag 29 en zondag 30 juni enkele Vlaco-lesgevers – of 'kringloopdeskundigen' zoals ze door Landelijke Gilden genoemd worden – ontmoeten in Open Tuinen.

Zij geven graag mee hoe kringlooptechnieken helpen om je tuin klimaat-robuuster te maken en de extremen van droogte en wateroverlast te temperen. Je kan de kringloopdeskundigen in volgende tuinen vinden. Licht een van de tuinen in jouw buurt? Ga er dan eens langs en doe inspiratie op.



Alle Open tuinen vind je op de website van Landelijke Gilden. De samenwerkingen tussen Vlaco-lesgevers en Open tuinen herken je aan het Vlaco-logo. Je kan de tuinbrochure downloaden op:

<https://www.landelijkegilden.be/themas/open-tuinen>

colofon

Uitgave van Vlaco vzw

Eindredactie: Kristof Van Stichelen,
Elfriede Anthonissen,
Kristel Vandenbroek

Vormgeving en druk: Drukkerij Buroform

V.U.: Philip Peeters
Jubellaan 155, bus 102,
2800 Mechelen

Redactie-adres: Vlaco vzw
Team ThuisKringlopen
Jubellaan 155, bus 102
2800 Mechelen
Tel.: 015 451 370
thuiskringlopen@vlaco.be
www.vlaco.be

Ondernemingsnummer: 0447.445.657
RPR Antwerpen, afd. Mechelen

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is toegelaten, mits bronvermelding.

DATUM	OPEN TUIN LANDELIJKE GILDEN	KRINGLOOP-DESKUNDIGE
29/06/2024	Dominique Vreven, Hasseltsestraat 57 a, 3740 Bilzen	Jeroen Bogaert
29/06/2024	Mieke D'Hooge, Menenstraat 45, 8980 Zonnebeke (Geluvelde)	Urbain De Vuyst
30/06/2024	Decauwer-Rombaut, Wijnstraat 26, 9170 Sint-Gillis-Waas (Sint Pauwels)	Gina Cambier
30/06/2024	Luc Van Esser, Beekstraat 13, 3640 Kinrooi (Geistingen)	Jeroen Bogaert
30/06/2024	Marleen en Edgard Jacobs-Speelmans, Drieslaan 1A, 3440 Zoutleeuw	Johan Jacques
30/06/2024	Neuville-Buseyne, Haringestraat 54, 8972 Roesbrugge-Haringe	Erik De Cuyper
30/06/2024	De Manorhoeve, Gootstraat 11, 8880 Ledegem (Sint-Eloois-Winkel)	Marinka D'hauw (halve dag!)
30/06/2024	Paul Maebe, Loveldlaan 23, 9880 Aalter	Gino Cambier
30/06/2024	Noel Backers, Akkerstraat 54, 8460 Oudenburg	Sally Vereecken
30/06/2024	Comité Jean Pain, Holle Eikstraat 34, 1840 Londerzeel	Myriam De Munter
30/06/2024	Wim Van Wassenhove, Snellegemsestraat 78, 8210 Zedelgem	Imar Clous
6/07/2024	Devos Hilaire, Victor Van Sandelaan 95, 9230 Wetteren	Urbain De Vuyst